उद्धारकोशः

१०२१

पत्राणि २२

नं० १०३१ ध

उद्धार कोश

२२ [illegible]

[illegible]

कर्ता — दक्षिणामूर्तिमुनिः

लि० सं० १८७६

म १ | ॐ श्रीगणेशायनमः ॐ एकदा स्फाटिको वीभत्सानेो वनसमाकुले संस्थितौ पार्वतीशंभू लोकरक्ष
णतत्परौ पार्वतीपरमेशानं प्रोवाच परमं हितं देवदेवसरोरुहदयोर्गण्यमानम् देवीभगवती दे
व महात्रिपुरसुंदरी अस्मिन्संसारचरे व्यक्तेकेन प्रकाशिता ईश्वरउवाच शृणु देवि प्रवक्ष्यामि गोप्य
तमकुलकुलात् रेवातटे महापुण्ये श्रीगर्भोनाम सत्पुरी अस्ति त्रैलोक्यविख्याता सर्वभूतलशोभ
ता तस्यां वस्वकविश्रेष्ठे देवगंधर्वसेविते पुण्यं तपोवनपदं नानावृक्षसमाकुलं तस्मिंस्तपोवने पुण्ये
सेवितेपि मुनीश्वरैः ऋषिः स्याद्धारीतिनामर्तिस्तदाराधनतत्परः नानाशास्त्राब्धिपोतोपि सर्वागमनि
पिरभूत् एकदास्नातुमायातो रेवां पुण्यजलान्वितां घाटपुण्यकामेण तस्मिन्महात्रिपुरसुंदरी जलम
ध्ये स्थितां तेनाश्रीमहात्रिपुरसुंदरी स्खलेच शिहितो देव्याः सुंदरमस्तनरूपिणी सत्वरं फलं देवोप्यस्मनी
द्रशिरोमणिं तदाप्रभृतितमेवध्यायन्स्तोत्रं जपन्हृदि तत्प्रभावान्महादेवि ग्रंथकर्त्तुमियेषसः मद
नुग्रहमात्रेणस मुनीश्वरसत्तमः ग्रंथमुदारकोशाख्यं चकार मंत्रसागरं श्रुत्वा नानाविधानार्थ्या
स्माद्यत्रैलोक्यसृजिते तदाप्रभृति देवेशि प्रसिद्धं भूमिमंडले श्रीपार्वत्युवाच ग्रंथमुदारकोशाख्यम
सर्वागमविनिश्चितं इच्छामि परयाप्रीत्यावक्तुमर्हसि धूर्जटे श्रीईश्वरउ॰ शृणु देवि प्रवक्ष्यामि मुदारेत्रि राम

२

पुरादिता । देवीनां दशविद्यानां मन्त्रोद्धारमनुत्तमं ग्रथनद्धारकोशाख्यं सर्वागमविनिश्चिते सर्वग्रंथादि
रूपे च तच्छृणु प्रब्रवीम्यहं तदनुग्रहमात्रेण सर्वानुद्धारसंचयान् अब्रवीद्दक्षिणामूर्तिः स्कन्दाय महोग्र
नामके शृणु स्कन्द महाभाग देवीभक्तिसमन्वितः रहस्यं सर्वलोकानां देवानामपि दुर्लभं देवि तस्मिन्
वक्ष्ये शिष्याय प्रियवादिने मुनीन्द्रो दक्षिणामूर्तिरब्रवीत्कुत्र मन्त्रमं भाषिते यत्पुरा तेन न तस्मा भावान्महेश्व
रि देवानां देवतानां च तच्छृणुष्व प्रब्रवीम्यहं अत्रादौ त्रिपुरामन्त्रोद्धाराणि तदुक्तं वामकेश्वरतंत्रे लक्ष्मीः प
रा मदनवाग्भवशक्तियुक्ता तारं च भूतिकमला च स्थिता पि विद्या शक्त्यादिकं च विपरीतनया च प्रोक्तं श्री
षोडशाक्षरविधिः सम्पदोल्लसूर्णिः उदुमेरुच क्लींपदसंभवाश्च तिः कामवाग्भवमेव च शक्तिः प्रणवल
ज्जेऽपि लक्ष्मीः शक्त्यादिकं ततः विपरीतनया प्रोक्ता विद्या श्रीषोडशाक्षरी रुद्रयामलेऽपि ह्रीं रमाहीनया
मायाकामराजस्त्रवासना शारम्भ ततया माला लक्ष्मी शक्त्यादिकं ततः विपरीतनया प्रोक्ता विद्या श्रीषोड
शाक्षरी तत्राद्यस्त्रिपुरोद्धारकोशानि उक्तं च कुब्जिकारहस्ये लक्ष्मीः पद्मा हरिप्रिया पद्मा सरोरुहनिवासिनी क
मला रुक्मिणी चैव नारायणी प्रियापि च लक्ष्मीबीजानि सर्वे वृक त्रिमाण पराणि तु अपरे च त्रिपुराति
लके इमे हि कमलाय मातृकादितानान चैव च श्रियाबीजानि पंचैव मनूनां यपराणि तु श्रीं इति लक्ष्मीबी

मे २
2

जे अथ ह्रींबीजनामानि उक्तं चागमालंकारे पराशक्तिर्नयालज्जा मायाद्यसकलांकुशा समस्ताधिनु
यानामादेवीप्रणवबीरकौ वारुणीसुधावीजं क्रमेणैव पर्यायाणि च ह्रीं इति पराबीजे ततो मदनबी
जानि उक्तं च भैरवतंत्रे कामः पंचेषुरेवेच मदनो मन्मथस्तथा मारः पुष्पशरः कंदर्पो वरनान्यपर्यायाणि तु
क्लीं इति मदनबीजे ततो वाग्भवबीजनामानि उक्तं च त्रिपुरार्णवे सर्वे वाग्भवं वश्यं बीजं चवारणाव
डिकेश्वरः चंडोपि चर्मवसनं वासनाधिनदैव वाग्भवं पि च चर्माणामुसन्यान्यपर्यायाणि तु ऐं इति वा
ग्भवबीजे अथ शक्तिबीजनामानि उक्तं च क्लिन्नशिरो मणीशक्तिः शमीधिविज्ञेयेपरा चक्रे केन पैव
च शक्तिबीजानि चत्वारि क्रमेणैव पर्यायाणि तु सौः इति शक्तिबीजे ततस्तारबीजनामानि प्रणवे
चपनस्तारं त्र्यक्षरो मापि त्र्यंबिकः तारमस्तारवयनानि बीजानि प्रणवस्य च पर्यायाण्यन्यानि मम
मया प्रोक्तानि पार्वति ओं इति तारबीजे विपरीतनया प्रोक्ता विद्या श्रीषोडशाक्षरी प्रकाशे श्रीं ह्रीं क्लीं
ऐं सौः ओं ह्रीं श्रीं कएईलह्रीं हसकहलह्रीं सकलह्रीं सौः ऐं क्लीं ह्रीं श्रीं इति त्रिपुरामंत्रोद्धारकोशा
नि अथ दशविद्या उक्तं चागमलहर्यां त्रिपुराश्रीश्चवाग्देवीतारामिभुवनेश्वरी मातंगी शारिका रा
ज्ञी भैरव ज्वालामुखीत्या दशविद्याः स्वयं चैता भाषिताः कृत्तिवाससा पत्तादशैव षडन्यायोजि

ता षोडशासुन्दरी दशविद्या महाकाली नारी च छिन्नमस्तका दक्षिणकालिका श्यामा कालरात्र्यपि संद
रि पनात्तामूलमंत्रेण योजितेन कालरूपाच ब्रह्मादिदेवतैः एज्या विद्या श्रीषोडशासुन्दरी ततो लक्ष्मी।
मंत्रोद्धारः उक्तं च रुद्रयामले हरिणाक्षी परानुप्राप्ततल लक्ष्मीवीजत्रयमिदं विपरीततया प्रोक्तं सत्वरं फ
लदायकं लाभायां कापि नीरं तद्देते प्रोक्ते शिष्योत्तम ततो नीरवीजनामानि यदुक्तं मुक्तमंत्रे आपो।
वनेत पानीरं रुद्रये च पयःकल्पया जलवीजानि प्रोक्तानि मूलमंत्रात्मपरायणाष्ट स्वाहानिनीरवीजं।
ॐ ह्रीं श्रीं लां क्लिं महालक्ष्मि सर्वकामप्रदे सर्वसौभाग्यदायिनि अभिमतं प्रयच्छ सर्वे सर्वगते सर्व
स्वरूपे सर्वदुर्जयविमोचनि ह्रीं सौः स्वाहा इति मूले ततः सरस्वतीमंत्रोद्धारः यदुक्तं शारदातिलके।
तारं लज्जा वाग्भवं च परा श्रवणमेव च वीजपंचाक्षिरीनैयमंत्रे प्रोक्तं नमः इति प्रकाशे ॐ ह्रीं ऐं ह्रीं ॐ
वाग्देव्यै नमः नमो वीजनामानि ॐ चागमालंकारे नमो विस्मृतपाल्लभेसो श्मकमनमरीतं।
या स्रन्यानि ह्रीं त्रिमाण्येव मरामरतमस्तके इति मूले ततस्तारामंत्रनिर्णयः उक्तं च भैरवसर्वस्वे ता
रेयो पेतथा कं तामायावाग्भवमेव च हूं फे चैव महेशानि प्रेतेकार रुद्रये तथा ततो क्षोभवीजना
मानि उक्तं चागमसिंधौ स्फे दक्षोभ चैडिंमे च मेयोऽपहरमित्यतः हौ वीजोद्धारमेतद्धिचाम्यदन

म॰ ३ नमावदेत् ह्रामिति विघ्नेषवीजं ततः क्रोमाबीजनामानि डकेच वामकेश्वरे कोनाचक्रमलाहीच

त्रियाग्निपरसाचिव लेभापिललनालाजाद्य मन्त्यान्यपराणि च श्रींइतिकोनाबीजं ततः कूर्वबीजना

मानि डकेच क्लिन्नरसे कूर्वम्लेतं रौरमत्मन्त्यान्यपराणि च हुमिति कूर्वबीजं ततः फट्बीजोद्धा

3 राणि तत्रैव क्लिन्नारमहसे हकेक्षुकन्नरोगेचान्य [illegible] कमन्यनुसरेत्स्वाहि प्रकाशं ॐ ह्रां ह्रीं ह्रूं

हूं फट् स्वाहा ततो भुवनेश्वरीमंत्रोद्धाराणि डकेच कुब्जिका सर्वस्वे ग्रणवेवनयामायाक

मलाममन्मयवल्लया प्रोक्तं विश्वं नाममन्मथ्योक्ते वनुसरेत्स्वाहि प्रोक्तायेभुवनेश्वर्यो मनुर्लयोद्धराभि

धः अथ मनुबीजनामानि डकेच स्वतंत्रे त्रिपुराटीकायां मंत्रमनुहरस्यैवहृन्नुवालेविद्वुंधाः १

बीजान्येतानि मंत्रस्य कृत्रिमान्यपराणि तु हरबीजोद्दाम मंत्रः फट्च प्रकाशं ॐ ह्रीं श्रीं क्लीं भुवनेश्व

र्यै नमः इति मूलं ततो मातङ्गीबीजोद्धाराणि डकेच कुलसिद्धमतान्ते तोमाकालीनयालक्ष्मीर्वा

गुराद्ययमेवच वामकेश्वरबीजानि यादृशोक्तानि शंभुना प्रोक्ते सिद्धान्तयायद्वलजानीरजमेव

च वामनायकं जेचैव वनेप्रोक्ते चस्थलिना इति मातङ्गीमंत्रोद्धारः नवसिद्धाबीजनामानि डकेच

कुलचूडामणौ कालीकुलोरमन्नापिसिद्धापिरमनानया क्रोंबीजानिचयेतानि कृत्रिमाण्यपि राम ३

राणि च क्रौं इति जितद्रा(?)बीजे अथ वागुराबीजनामानि वागुरावायुस्(?)ज्याधिवो नृदास्य त्रिबीज
कं श्रौं बीजानी च प्रोक्तो नियमस्त्यान्यपराणि च श्रौं इति वागुराबीजे अथ चातकबीजनामानि।
तङ्मालातन्त्रे चातकं चैव चावंगी चातको च्छूनबीजकं चतुष्पयं च क्रौं बीजमस्त्यान्यपराणि च
चावंगीबीजो ह्रैं क्रौं पं ततः पद्मबीजनामानि ङ ते च वामके स्वरे पद्मपङ्कजपयोजनीरजमेव
जं तथा पंचूष्कारबीजं नियमस्त्यान्यपराणि च ठं इति पद्मबीजे प्रकाशे ॐ क्रीं श्रीं श्रीं प्रीं क्लीं उ
च्छिष्टचाण्डालिनि देवि महापिशाचिनि मातङ्गि देवि क्रौं ठः ठः पं वः स्वाहा इति मातङ्गीमले(?) अथ
शारिकामन्त्रोद्धारः तडो(?)स्वच्छ…तो त्रिपुराशिरोमणि तारा माया श्रिया कं बं त्रिपुरेश्व… च क
त्याणं शारिकादेव्या बीजे समाहरेस्मृत गुले ले भेच विज्ञेय शारिकामन्त्र मतम् ततः सिंधुरबी
जनामानि ङ ते च वामके स्वरतन्त्रे सिंधुर चराजे योगा… लिने ह्रि रदे तथा ह्रौं क्रौं बीजानि च त्वापि
हृत्रिमाण्यपराणि च क्रां इति सिंधुरबीजे ततः स्कन्दबीजनामानि ङ ते च भैरवतन्त्रे स्कन्द एव मे
वं व्योम श्रां बीजं चतुष्पयं हकारं चापि विज्ञेयं… च रुद्रयामले अमन्यमपराह्वेयं नाराम कि
समन्वितः श्रां इति स्कन्दबीजे ततः कल्याणबीजनामानि अमिते च कल्याणं चैव शर्मापि सो।

म० ८५

श्रुत्वैवं तत्पुरं अपरमन्त्रं तं येपर्वतेस्वरलेखिनि शर्मवीजोष्ठो सौः संचप्रकाशे ॐ ह्रीं श्रीं ह्रूं
क्लां ख्यां शां शा विकायनमः मूलं नतोनाहीमें झोङ्कारः नादलज्जाश्रियमथ्रिः कामशक्तिषडक्षरः
वीजं च षट्शिरो ज्ञेयं नन्तः पल्लवमुद्धरेत् भगवत्येत्यथारात्स्येत्युं ते मायाचद्वदय एभिः सदमनुः
प्रोक्तो राज्यः पंचदशाक्षरः अग्निवीजनामानि अग्निर्वैश्वानरो वह्निः कृशानुर्भृगुर्हव्यवाहनः रेवी।
ज्ञोङ्कारमेन द्विक्रत्रिमममपरेस्मृते रेइति अग्निवीजं प्रकाशे ॐ ह्रीं श्रीं रां क्लीं सौः भगवत्यै राज्ञे
ह्रीं स्वाहा राज्ञीमूलक्षणमाते अथ भैरवीमन्त्रनिर्णयः नटकंकुलकुण्डमणौ ऋणं च चविमति
स्वरारेकानानयेवच वियत्कृत्वाग्निवीजानि सेयोज्यवाग्भवेन या मदनेचनयाशेकावीजेन स।
मात्तारं वदेत् वह्नयेनसमायुक्तः प्रोक्तो विशाक्षरो मनुः प्रकाशे ॐ ह्रीं श्रीं सैं ऐं क्लीं सौः भैरवीभ
गवति हंसरूपिणि स्वाहा इति मूलं अथ ज्वालामुखीमन्त्रनिर्णयः शारदातिलके चैवायां नादे
लज्जां श्रियं चैव मनेकां चतुरषयः वीजचतुष्टतरं देव्या ज्वालामुख्याः महेश्वरी प्रकाशे ॐ ह्रीं।
श्रीं ज्वालामुखि मम शत्रून् भक्षय २ हुं फट् स्वाहा इति मूलं दशविद्यामयाख्यानायथागम
विनिश्चितः मायके च प्रदाद्देव्या नानावत्नविभूषिता पताभोदशविद्यानां गुणान्वह्याभिर्न्ति। राम

४

शृणु श्रीदक्षिणामूर्तिरुवाच भुक्तिं ददाति त्रिपुरा लक्ष्मीं ददाति च विद्यां ददाति वाग्देवी अन्ये केऽजन्म
निश्चला तारा तारयते मित्रं पुंसैश्वर्यं भुवनेश्वरी मातङ्गी राजसी शत्रोर्भीतिं हरति नित्यशः शान्ति
काशं ददात्येव राज्ञी राज्यं प्रयच्छति भैरवी देवी ददात्येव सेनानी विश्वव्यापिनी यमेऽव्वलामुखी दे
वी मारकेभ्यः सेप्रयच्छति दशविद्याय थाय लाभकेभ्यः फलमिष्टं प्रयच्छति महादेव्यः पूजा होम
जपादिभिः इति श्रीदक्षिणामूर्तिमुनिविरचिते उद्धारकोशे सर्वागमार्णवे दशविद्यामन्त्रोद्धारको
शगुणाख्याने नाम प्रथमः कल्पः ॥ श्रीगुरवे नमः तत त्रिपुराषट्सहस्रीनाममन्त्रोद्धारगुणाः श्रीई
श्वर उवाच शृणु देवि प्रवक्ष्यामि त्रिपुरायाः परिवारिता षट्सहस्री भिन्नहृन्नाशं मे चोद्धारं ब्रवीमि ते
अन्योऽन्य उवाच गुरो विद्यान् संभ्रम ननाना शास्त्रविशारद श्रोतुमिच्छाम्यहं मेत्रान् सर्वान् सभक्ति
हेतवे श्रीदक्षिणामूर्तिरुवाच शृणु पहोभ्य महाभागिन् सर्वं वक्ष्यामि तत्त्वतः दशविद्या भद्रका
ली नरीया छिन्नमस्तका दक्षिणकालिका श्यामा कालरात्री त्रिसुन्दरी षट्सहस्रीनाम हन्नाशं मे
चोद्धारं ब्रवीमि ते तत्रादौ भद्रकालीमन्त्रोद्धारः कालीत्र येक्ष्कूर्चयुग्मं लज्जायुग्मं च भद्रिका भद्रका
लि पदं ब्रूयाद्वीजानि प्रतिलोमतः हृदयेन समायुक्तो भद्रकालीमनुर्मनुः इति श्यामा तेत्रे भ

भ॰
५
5

द्रकालीबीजनामानि उक्तं च मुंडमालातंत्रे भद्रिका भास्वनी भीमा भैं बीजत्रयं स्मृतं अन्तनमथ
वह्नेयं ब्रह्मान्वयसमन्वव प्रकाशे क्रीं क्रीं क्रीं हूं हूं ह्रीं ह्रीं भैं भद्रकालि भैं ह्रीं ह्रीं हूं हूं क्रीं क्रीं क्रीं स्वाहा
इति भद्रकालीमूले अथ चन्द्रीमंत्रोद्धारः उक्तं स्वतंत्रे प्रणवं नाकिकाज्योतिर्लाराय्यै नमः इति नु
योऽस्त्रलमिदं प्रोक्तं स्वतंत्रे शंभुना स्मृतं अथ तारिकाज्योतिर्लाराबीजोद्धाराणि उक्तं च कामेश्वरी
तंत्रे अतो मे तारकाज्योतिर्लाराबीजानि पंच च ॐ ह्रूं श्रौं त्रौं महानंदायै नमः इति मूले अथ छिन्नम
स्तामंत्रोद्धारः उक्तं छिन्नशिरो मत्रेणालिकः सकलापद्माचारुकं च महेश्वरी अनेन छिन्नबीजेन
फट्द्वयसमायुते प्रकाशे ॐ ह्रीं श्रीं क्लीं छिन्नमस्तके क्लीं फट् स्वाहा इति छिन्नमस्तामूले अथ
छिन्नेदानवे उक्तं च यामलरूप्यो लक्ष्मीलज्जा तथा मायामात्रो ह्यदशाकामथ वज्रवैरोचनीये ठ
मायेफट्स्वाहायुते स्यन्तुजाः श्रीं ह्रीं ह्रीं ऐं वज्रवैरोचनीये ह्रीं ह्रीं फट् स्वाहा अथ दक्षिणका
लीमंत्रोद्धारः उक्तं च श्यामारहस्ये ऊं ती त्रयं तथा युग्मं लज्जा मायायुग्मं ततो भि यू दक्षिणकालिके त्य
वमेव कालीत्रयं पुनः कूर्चयुग्मं परायुग्मं पयस्थं वह्निस्थं वि दक्षिणायाः कालिकाया मनुर्द्वाविंश
त्यक्षरः प्रकाशे क्रीं क्रीं क्रीं हूं हूं ह्रीं ह्रीं दक्षिणकालिके क्रीं क्रीं क्रीं हूं हूं ह्रीं ह्रीं स्वाहा अथ श्यामामंत्रो

५

द्धारः उक्तेच श्यामातंत्रे दक्षिणाहीनथालज्ञोकालीजिह्वाचतुष्टयं ततःसुधारमेश्यामेमहाकलशा
पविमोचय अमृतंस्रावयस्वाहाश्यामामंत्रमुदाहृतं प्रकाशे श्रींह्रींक्रींग्रोंव्रूंक्रोंकः सुधारमे।
श्यामेमहाकलशापविमोचय अमृतंस्रावय २ स्वाहा इतिश्यामामूले अथकालरात्रीमंत्रोद्धारः
उक्तंचकालरात्रीकल्पे प्रणवंवामनामायामन्मथः कमलोद्भवे इतिदोषः मन्मथःकमलानथा
इत्ययंपाठोरमानतः बीजंपंचशिरोज्ञेयंततः पञ्चवमुद्धरेत् इतिक्लिन्नारहस्येततोमध्येभियोन्य
त्काम्येतेसर्ववशंकुरु नीरोदेहिपुंगमध्येत्वन्काभियांचकामिनि गणेऽस्वर्येनथाचोतेविश्वेच
समुदाहृतं प्रकाशे ॐऐंह्रींक्लींश्रींकालिकेस्वाविसर्वजनमनोहरि सर्वमुखस्तंभिनिसर्वराजवशं
करिसर्वदुष्टनिर्दलिनिसर्वस्त्रीपुरुषाकर्षिणिबंधश्रंखलास्त्रोटय २ सर्वदुष्टान्भंजय २ दुष्टाद्वि
दलय २ सर्वान्स्तंभय २ मोहनास्त्रेणदुष्टानुच्चाटय २ सर्ववशंकुरु २ स्वाहादेहिदेहिसर्वका
लरात्रिकामिनिगणेऽस्वर्येनमः इतिकालरात्रीमूले अथभेदाः देवीशीत्रिपुरावालेविद्येद्वाद
शात्मके उक्तंचमुंडमालातंत्रे द्वादशात्मकविद्येयं विनत्रिपुरामनु केवलमतमयेदेवियन्त्रोकं
तक्रमेमतं अघोडामये अष्टात्मिकाचविज्ञेयाविद्याश्रीषोडशाक्षरीपरंयन्त्रवितेदेविसंयोगतःकि

म· ८ प्रदे स्मृते तथा स्वच्छन्दे त्रिपुराशिरोमणौ अष्टात्मकमिदं बीजं त्रिपुरायाः स्मृतं तथा अष्टभिर्वत्स
रैर्विधिज्ञानीयान्मुनिलक्षणैः १ लक्ष्मीभेदद्वयं तंत्रे यं भाषितं कुलविद्या मया लक्ष्मीचक्रकिणी चैव वशि
6 भिर्वर्षैः फलं लभेत् २ अथ सरस्वतीभेदाः उक्तं च कामिनीकल्पे वाग्देवी च तथा वाणी सरस्वत्य
नालक्षिया भेदास्तैन विख्याताः फलं वर्षचतुष्टये ३ इति तन्त्राभेदाः उक्तं च भैरवतंत्रे तारा
पिनाकिणी चैव महेक जटा तथैव च नीलसरस्वती चैव मनुः तारा प्रकीर्तिता ताराभेदास्त्रयश्चैवम
हो मम प्रकाशिताः ४ अथ भुवनेश्वरीभेदाः उक्तं च भैरवतंत्रे भैरवी भीमरूपा च भीमा पिशुवने
श्वरी भक्ताफलप्रदा देवी नित्यं वर्षचतुष्टये अथ मातंगीभेदाः रुद्रयामले मातंगा सुमुख्यैवं
मातंगमुनिना स्मृते मातंगी चक्रिणी देवी कुब्जिकेशी शबरी तथा देव्याभेदा निवृत्याद्यिफलं वर्षतु। च·
तुष्ये ५ अथ शारिकाभेदद्वयं शारिका च तथा पर्णा फलदा सिद्धिवार्षिके ७ राज्ञीभेदाः राज्ञीभेदद्व
यं प्रोक्तं राज्ञी च वरगामिनी द्विवर्षमध्ये भक्ता वरानी राज्यप्रदायका इति ८ भेडाभेदा विद्दीनाच प्रोक्ता
भागवविवर्धिनी कुलार्णवे अथ ज्वालामुख्याः उक्तं च ज्वालाशिरोमणौ ताराज्वालामुखी चै
व महेश्वि कामरूपिणी यथेष्टफलदं प्रोक्तं ज्वालाभेदत्रयमिदं १० एतान्येतानि दशविद्यानां नाना भेदम् राम

८

दाहने नवाद्वे त्रिपुरा भेदाः त्रिपुरा तित्रैलके मंडमाला तंत्रे च त्रिपुरा भैरवी विद्या हिंगुला चं
डिका तथा चामुंडी नारसिंही चहें ह्रीं हिमवतीश्वरी मृडानी वारुणी दुर्गा महात्रिपुरसुंदरी देव्या
द्वादश भेदास्तु प्रोक्ता ध्येने त्रिस्फुलिंगा प्रकाशे श्रीं ह्रीं सौः त्रिपुरे पिच्छेद्रवसनेकामः शरछैशवि ॐ।
ह्रीं श्रीं हिंगुलेन थैव कमला द्वामा मान्यते चंडिके चामुंडे हंसकलह्रीं च सकलह्रीं श्रीं नारसिंही तथा ये
द्विवारुणेन चह्रीं च मदनः कामेश्वरा रुक्मिणी देवी हेमवती श्वर्यपि कमला लज्जा तथा मन्मथाः
चंद्रेवारुणी वाक्यपेलपराङ्गों स्मृता शोभना श्रीं ह्रीं क्लीं चरणेश्वरदापितथाद्यं देवरारुक्मिणी वि
द्याश्री विपरीत भावसहिताः स्यात्षोडशात्मा विधिः इति षोडशात्वरी भेदाः देव्युवाच महेश्वरात्रिका
लज्ञशरणागतवत्सल भेदे सुंदर्या नो देवीनां मन्त्रं त्वं वक्तुमर्हसि श्रीईश्वर उवाच दयां तव देवशि
न वक्ष्यामि समासतः भुवनेश्वर्याः शङ्के भैरवे तंत्रे ॐ ह्रीं श्रीं हृदयिणीजौ वीजहृदयं फलंदमयः आद्
ह्रीं श्रीं कितीरमंतेरमंते थोकेषजेदिना अथ कमिरण्याः ॐ ह्रीं देवे नरकोकोण्या स्त्रारलक्ष्मी मत्त तथा
प्तेमोक्षं महेश्वानि लक्ष्मी भेदं हृदयं विदे प्राकाश ॐ ह्रीं श्रीं लक्ष्मि महि सः स्वाहा ॐ ह्रीं स्कल्मि
ॐ श्रीं स्वाहा अथ सरस्वती भेदाः नो मापरावाग्भवमेव ह्रामानारचमोक्षंपरमेश्वराणाग्वदेव

म ७ तायाः फलंहिहिवालेनःणांनमोभक्तियवायणानां अथवाणीभगवत्याः तारंलज्जेनि चांर्वगी ह्यं
नेलेभमुदाहृते ॐह्रींऐंवाणीभगवत्यैनमः इतिमूलं अथसरस्वतीमंत्राः वाग्वंशपिविभूतिस्व
न्यहेसरस्वत्यैनमः नमोनेपरमेशानिमयाश्रोकेनगात्मजे अथानलप्रियेमूलं तारंलज्जावाग्भ
वेचमध्येनलप्रियेततः अतेविश्वंतथातेचपर्वतेस्वरनेटिनि दक्षाग्रन्वाविभेदानिसरस्वत्याव
ताननेअथताराभेदाः प्रकाशे ॐऐंहूंतारेफट्स्वाहा ॐह्रींऐंहूंनीलसरस्वतिफट्स्वाहा ॐह्रीं।
स्त्रींह्रींऐंहूंउग्रतारेफट्स्वाहा ॐह्रींस्त्रींह्रींऐंहूंउग्रतारेफट्स्वाहा इतिताराभेदाः अथभुवने
श्वर्याः ॐभैरव्यैनमोमूलं ॐह्रींभीमरयायैनमोमूलं ॐश्रींभीमायैनमोमूलं ॐह्रींश्रींक्लीं
भुवनेश्वर्यैनमः इतिमूलं अथमातंगीभेदाः प्रकाशे ॐह्रींऐंश्रींक्लींश्रींश्रींक्लीं उच्छिष्टचांडालि।
निदेविमहापिशाचिनिमातंगिदेविक्लींठःठःठःस्वाहा द्वाविंशाक्षरोमंत्रः समुख्याः स्वा।
हांतोवा ॐउच्छिष्टचंडालिनिसमुखिदेविमहापिशाचिनिक्लींठःठः द्वाविंशत् अथरूक्मिण्याः
ॐक्लींकूंमहाचक्रिणिऐंठःस्वाहा अथकुब्जिकायाः ॐश्रींश्रींकुब्जिकेदेविह्रींठःस्वाहा ततःशा रम ७
वर्याः ॐश्रींदेविशबरिक्लींठःस्वाहा अथमालिकाभेदद्वये ततोपर्णामूलं ॐहुंग्रेंग्रांशांदे

मैपर्णायैनमः अथहैमवतीश्वरीमूलं ॐह्रींश्रींहैमवतीश्वरिह्रींस्वाहा भेदाभेदविहीनेन्यलेअ
थांविकामूलं ॐह्रींमानवेविकेह्रूंफट्स्वाहा अथभगारूपिण्याः ॐश्रींदेविभगरूपिणिह्रूंफट्स्वा
हा एतानिभेदमंत्राणिमयाप्रोक्तानिपार्वति एतास्तोदशविद्यानामन्यानांशृणुवच्म्यहं भद्रका
लीयथादेवीदक्षिणाकालिकातथा प्रकाशे क्रींक्रींक्रींहूंहूंह्रींह्रींभैभद्रकालिभैह्रींह्रींहूंहूंक्रींक्रींक्रींस्वा
हा तरीभेदविहीनास्त्रियर्थफलदायिनी अ[illegible]थछिन्नमस्तकाद्विविद्या ॐह्रींश्रींक्लींछिन्नम
स्तकेक्लींफट्स्वाहा द्वितीयः ॐह्रींश्रींऐंवज्रवैरोचनीयेक्रींह्रींफट्स्वाहा दक्षिणाकालिकाप्रथा
माकालरात्रिः स्मरेद्व्याधि एताभेदविहीनास्त्रियथाकामफलप्रदाः इतिश्रीदक्षिणामूर्तिमुनिवि
रचितेउद्धारकोशेसर्वागमसारेषट्देवीमंत्रोद्धारकोशमंत्रकोनामद्वितीयःकल्पः श्रीईश्वरउवाच
अथदेविप्रवक्ष्यामिदेवीनांमंत्रमुत्तमं शृणुष्वैकाग्रमनसाब्रवीमित्वत्कुतूहलात् दक्षिणामूर्तिनात
स्मिन्कालेतेवासितया भाषिताषोडशीविद्यानंदादीभ्यकोमुनिः तस्मिन्कालेमुनेस्तस्यवाश्रमे
मुनिसेविते आययुर्मुनयःसर्वेसोत्सकामेत्रकोहिणः लोहितोदालकौशौनकमातंगौपुंडरीकजो
शांडिल्यागालवोचैवमेतेतस्याश्रमेययुः सर्वेमिलित्वामुनिपुंगवेतेश्रीदक्षिणामूर्तिमिदंतमसुः

म॰ ८ 4

परस्परं वै सकुलेष्टदेवीमंत्रांश्च वेध्यांस्समवाप्य शक्तः । श्रीदक्षिणामूर्तिरुवाच शृणुध्वं मुनयः स
र्वे वदाम्याश्चर्यं मनसो मे चराचरेस्मिन् जगति देवी त्रिपुरसुंदरी नैव नाहं कलां विदमि देवी तामनु।
शोवत्ता तस्माश्च वदतो भो जात्या सप्रदेव्याः कृतामया यथेष्टफलदायिन्यः सर्वरोगभयापहः अवि
वेणैव कालेन फलदास्सम्प्रोच्युताः ऋषयऊचुः कादेव्यः कानि नामानि कीदृशानि मनूनि च
प्रसादं कुरु विप्रर्षे वद मां सदयात्तव मुनिरुवाच देवी नो परया प्रीत्या मंत्रांस्ते शृणुध्वमग्रतः येन
श्रवणमात्रेण हृदयमेपणल्लभेत ईश्वरउवाच मुनीश्वराणां मनर्देवो दक्षिणामूर्तिरब्रवीत्।
समविद्याः पुराप्रोक्ताः वज्रयोगिन्यादिदेवताः तासां वक्ष्यामि नामानि पर्वतेश्वरनंदिनि द।
क्षिणामूर्तिनाते षां प्रकाशिता नितन्वतः श्रीवज्रयोगिनी देवी वाराही शारदा नया कामेश्वरीत
था गौरीयुक्ता सप्तणानथैव च कुलवागीश्वरीयेनाः सप्तदेव्य कृतामया दक्षिणामूर्तिना तेषां सप्त मा
विद्याः प्रकीर्तिताः एतासां बलमाश्रित्य देवी त्रिपुरसुंदरी समस्तं जगदेतच्च पाल्यते च सदेश्ववि
रचते च तथा विश्वं चराचरसमन्वितं ऋषिरुवाच एतद्धा कामनेतेनस्यामुखाद्गुजाश्रुतं मया ता
सां मंत्राणि वक्ष्यामि शृणुध्वं मुनिपुंगवाः प्रथमं त्रोद्धाराणि डकेच स्वतंत्रे श्रणवं सकलां चैव राम

८

वीजौ द्वौ फलदायकौ मध्येपि वज्रयोगिन्यै ह्यनेनैव समुदाहृते प्रकाशे ॐ ह्रीं वज्रयोगिन्यै स्वा
हा अस्याः मंत्रं समुच्चार्य यः संग्रामे प्रविशति स निर्जितान्रिपून्सर्वान्कल्याणीरूमाविशेत्
अस्याः वीजं हृदये ध्विजपते हृदि मानवः द्वादशाब्दैर्वसोल्लावल्लिसिद्धिर्भवति वाक्किला अस्या वी
जा वृणादिरूपस्यैकांते प्रजपेन्नरः अनुष्ठानात्तया भार्यायां मैथुने कृते तेन नरः स्त्रीकृतं सहदेवशिम
प्रभिरोचयैर्लिखेत् लिखित्वा समभवेद्राजा अस्या यंत्रं समंत्रके लिखित्वा धारयेन्मूर्ध्नि त्रैलोक्यवि
जयी भवेत् अस्याः संभोगकाले तु मंत्रं जपेत्सुसुधीः कांतायां मैथुने कुर्यात् सद्रूपपुत्रयुतो भवेत्
अस्याः यंत्रं समंत्रं च बाहौ धारयेन्नरः यावज्जन्म भवेत्तस्य तावच्छत्रेण जीवति अस्या यंत्रं स
मंत्रं च हृदि यो धारयेन्नरः यावज्जन्म भवेत्तस्य तावल्लक्ष्मीर्भविष्यति अस्याः यंत्रं समंत्रं कंठे
यो धारयेन्नरः अनुवादे स शास्त्रार्थे वा वाक्पतिः सहसा भवेत् अस्यास्त्रिपुरसुंदर्याः सर्वांभोजा
नयाश्रुते फलमस्या महाश्चर्यकारकं मुनिपुंगवाः इति वज्रयोगिनीमंत्रः अथ वाग्भवाह्रीमं
त्रोद्धारः उक्तं च स्वच्छंदे त्रिपुरातिलके वामनेत्रं च वर्णं वाङ्मीवाननमो वीजसमन्वितं वाग्भवं सौ
ऽमकेचे वृतताः पञ्चवर्णं सहहेन भगवति चवानालिननेनावाराहिदेवते वाराहरूपिणि वैवंतवाह

नाचमटं तथानतः पंकजपयोजौहृ ंनीरेमहेश्वरी भगवत्याश्च वाराह्याएकत्रिंशाद्दलेरामन्त्रः अथ
म॰ ५१ वाह्लीकवीजोद्धारः वाह्लीकेमदनेन्तेच हृंवीजेमनीश्वराः ह्रैंवीजोद्धारमेतद्धिचान्यदन्त्रनमावदे
न मेडमालानेत्रोक्ते अथनमोवीजोद्धाराणिस्वतेत्रे नमोवीजेनद्याध्यानेनमोहृतिमिरमेवच ले
वीजोद्धारमेनानिक्रमात्रिमात्यपराणिच प्रकाशे पेंह्रौंलेपेनमोभगवतिवाह्लालिवाराहि हेववनेवा
राहृमविकट स्वाहा इतिवाराहीमन्त्रः अथशारदामन्त्रोद्धारः उक्तेच शारदापटले नारंमायाचम
दनशरच्छिन्नयमोस्मिके मेत्रेचषट्शिरोन्तेयनन्तः पल्लवमदरेन भगवत्यैशारदायैचानेलजाच
हृदये प्रकाशे ॐ ह्रौं ह्रीं सौः नमोभगवत्यैशारदायै ह्रीं स्वाहा अथकामेश्वरीमन्त्रोद्धारः मायांचहृ
ल्लिणीचचंहृः शीतांशुरेवच मदनंमभिध्यानैह्रौंमेयोज्यलनवीजके मन्त्रः सप्तशिरोन्तेयस्ल
नः पल्लवमदरेत् जेम्हनाख्यालतोदेविकामेश्वरितथैवच ततोवाणंदवनेपिद्यतेनीरमदाहृते
कामेश्वर्यामहादेव्याद्वात्रिंशद्दलेरामन्त्र चेद्रवीजोद्धौं पेंह्रौंच अथपंचेद्रवीजोद्धाराणि उक्तेचका
लीमतेवैसे चेद्रः शीतांशुर्विंदुश्चशर्वरीपतिरेवच नाराधिपः सुधारश्मिक्रमात्रिमाण्यपराणितु अथै
मिंवीजोद्धारनामानि अग्निश्चेव ऊर्मिवीचिश्लयाचैवनगस्त्रिनयेस्मृते ह्लींवीजोद्धाराण्येतानि राम
५

कृत्रिमाण्यपराणि च ॐ श्रीं ह्रीं ग्लां गं देवि गौरि गं स्वाहा । अथात्र ह्रौं मंत्रोद्धारः ठकेच कामेश्व
रीतंत्रे नाम्नापरापिकमलामीनकेतनएवच विघ्नंननोभगवतिमाहेश्वरितततः पुनः अत्र ह्रौं छ्व
येचमनुर्विंशाक्षरः स्मृतः मीनकेतनइतिदोषः ठकेचस्वच्छन्दतोत्रिपुरसुंदरीसर्वस्वे अत्रैमायापि
पश्चाच्चकामंविघ्नमुदाहृतं वीजंतत्पदं शिरोनेत्रयोर्विघ्नं नमस्कृत्य मामितिन इत्युद्धारः प्रकाशे ॐ ह्रीं श्रीं क्लीं
नमोभगवतिमाहेश्वरि अत्र ह्रौं ऐं स्वाहा मूले अथकुलवागीश्वरीमंत्रोद्धारः ठकेच मेडमालातंत्रे ।
प्रणवं मदनं चैव स्कंदं नारायणीप्रिया नंदं चैव भिक्षावीजं ततः पल्लवमुडरेत् जषहस्ततः पश्चा
त्कुलवागीश्वर्यै एवच अनेन वामनावीजेन प्रेंकालापिनी रजे नर्तकीवीजमेभोजेपयश्चैव स्वरेश्व
रि कुलवागीश्वरीदेव्याश्चर्यविंशाक्षरोमनुः तंत्रे क्षावीजनामानि यदुक्तेवामकेश्वरे इक्षावीजेस्म
ह्राकोहालिस्मावीजव्वलन्तृयं ऊंवीजान्येवमीशानिकृत्रिमाण्यपराणि च अथ नर्तकीवीजनामा
नि यदुक्तं किरातकृतस्य नर्तकीवीजमन्युग्रेवश्यापिगणिकानथा पण्यस्त्रीपंचभक्तानि ह्रीं वीजस्य
नतेपरे अत्र जोभोजयोरैक्यामितिदोषः प्रकाशके ॐ क्लीं ह्रां श्रीं हूं जषहस्ते कुलवागीश्वरि येठः ।
ठः ह्रीं ठः स्वाहा इतिमूले पनामयामहेशानिसप्तविद्याः प्रकीर्तिताः अथाहं तवभक्तानेहृदय

म
२०
10

ह्रोचतेप्रिये वदमेतत्त्वंदेवि नहत्यामि नविस्तरं श्रीदेव्युवाच पंचानांबालकानांचक्रीडमानामस्त्र
मा कृपयापि पुरामम्यक्चिन्तानप्रकाशिता । मन्त्रयन्त्र: प्रलेर्षसर्वशास्त्रतत्वस्तु बोत्मकलेकृते म
हत्यंचकुमाराणामस्माकंवक्तुमर्हसि श्रीदक्षिणामूर्तिर्मत्तीत्रवीति ईश्वर: पार्वतीप्रतिब्रवीति ईश्व
रउवाच शृणुपार्वति देवेशि महर्षीणां पुराशिवे दक्षिणामूर्तिनोक्तेयतनेवक्ष्यामितत्वत: हेरंब
शरजन्मानौ कार्तवीर्यार्जुनस्तथा रुद्रमभैरवावेतेभाषिता: पंचबालका: भैरवेनत्रैवामकेश्वरेश्व
हेरंबशरजन्मानौमहाममृत्युंजयस्तथा कार्तवीर्यार्जुनश्चैवरुद्रमभैरवोतथा स्वयंमयाचतेत्रो ।
काभाषिता: षट्कुमारका: रुद्रयामले गणेशोवटुकश्चैवस्कंदोमृत्युंजयस्तथा कार्तवीर्यार्जु
नौप्येवंसग्रीवोऽकुन्तमोतथा यामलेरुद्रशालुदेभाषिता: सप्तबालका: तत्रादौगणेशमंत्रोद्धा
र: उक्तंचरुद्रयामले प्रणवंकमलांलज्जांकंदर्पमठबीजकं । शंकरंषट्शिरोमंत्रेततः पल्लवम
हरेत् गणपतयेततः पश्चाद्वरवरदमेवच सर्वजनंततः पश्चान्मेवशमानयेतिच अंतेपिठठ
यंतेयमष्टाविंशाक्षरोमनु: प्रकाशो ॐश्रींह्रींक्लींग्लांगणपतयेवरवरदसर्वजनंमेवशमानय
स्वाहा इतिमूले अथकुमारस्य उक्तंचकुलचूडामणौ प्रणवंषष्टिविबीजेचमंत्रेचाद्वाष्टार: स्त्रज

राम
१०

मध्ये कुमारायनमो ह्येतेनैवमुदाहृतं अथ कविवीजोद्धारः उक्तं च सिद्धसारस्वते कविवीजं कान्तिवी
जं शोभाप्रियमुमानया ह्रींवीजानि च चत्वारि त्रिमाण्येव पराणि च प्रकाशं ॐ ह्रीं कुमारायनमः
स्वाहा इति मूले अथ कार्तवीर्यार्जुनस्य उक्तं चाडामरे तंत्रे प्रणवं वायुरज्याग्निचान्तकमनन्तयक्ष
या शुक्रवीजं च शून्यं चकमलारसनान्तया चंद्रविंदुचक्रं चतुर्गोचर स्पृशि मध्ये तन्नाम विज्ञेय
कार्तवीर्यार्जुनाय च अंते पद्योमनुः प्रोक्त एकविंशाक्षरः शिवे तत्र शुक्रवीजोद्धारः उक्तं च कृत्ति
शिरोमणौ शुक्रवीजं तथा काव्यो भार्गवः कविवीजकं दैत्यमान्यो महेशानि सुरासुरनमस्कृते ।
श्रीं वीजानि च पंचैव वह्नित्रिमाण्येव पराणि च शुक्रवीजोद्धोहं हं च प्रकाशं ॐ ग्रीं क्रों क्लीं भ्रों आं ह्रीं क्लीं
फें ह्रीं हुं फट् कार्तवीर्यार्जुनाय स्वाहा अथ हनुमतः उक्तं च डामरे प्रणवं मर्थवीजं च विन्यसेत् सदनं
तरे हनुमते ततः पश्चात् रामदूताय वै नमः लंकाविध्वंसनायैव मंजनीगर्भसंभवः शाकिनी
चैव डाकिनी तदनंतरे विध्वंसनाय किलिकिलिबुबुकारेणैव पुनः विभीषणाय हनुमते वायनंदनेनतरे ।
अनेन मायाहृदि णाली व्योषेद्धं दनथैव च हरमायस्यान्ते विसमषष्ठानवोमनुः प्रकाशं ॐ ऐं ह्रीं हनुम
ते रामदूताय लंकाविध्वंसनाय अंजनीगर्भसंभवाय शाकिनीडाकिनीविध्वंसनाय किलिकिलिबु

म॰ कारेण विभीषणाय हनुमते वायवे ॐ ह्रीं श्रीं ह्रैं ह्रां फट् स्वाहा इति मन्त्रः अथ भैरवस्य ॥ प्रणवं मन्मथं
२२ चैव मम्भुबीज समन्वितं अग्निबीजं कल्पबीजं शान्तबीजसंयुतं मायामध्येपि वटुकभैरवाय समीरितं तथा
अन्तेपि भैरवस्यायं मन्त्रः षट्पादशाक्षरः इति रुद्रयामलोक्ते तत्रादिबीजोद्धारः उक्तं च वामकेश्वरे अ
भ्रबीजं च जीमूतमेवं व्याददलेघने यबीजानि चत्वारि चैवमनन्तान्यपराणि च अथाग्निबीजोद्धारस्त्रि
पुरातिलके अग्निबीजं तथाग्निपुः साम्भवं सागरस्तथा ह्रुंबीजानि च चत्वारि ह्रूं त्रिमाण्यपराणि च
हकारमकाररयोर्नेदं अग्निबीजं रं अग्निबीजं ह्रं अग्र्यात्मेंकं तत्रादेन रमिति निर्दोषः अथ कल्पबीजो
द्धारः उक्तं वागमालंकारे कल्पबीजं च मेवं नेघलयेत्वयबीजकं क्लामिकेक्लेकोह्र तथा कल्पान्तबी
जकं ध्रेबीजान्येवमष्टौ चक्रत्रिमाण्यपराणि च अथ शान्तबीजोद्धारः आगमलहर्यां शान्तश्रीशालि
क॰१ काश्यामाशाबलाम्बुलातथा श्रीबीजानि तथैवैवमसंख्यान्यपराणि च आकाशे ॐ ह्लीं वीरेशं भ्रां श्रीं ह्रीं
वटुकभैरवाय नमः स्वाहाः मन्त्रः अथ महामृत्युंजयस्यागमलहर्यां अनेहजेशक्तिशोभेपि शाको
तस्माद्धि पालयत्तेति चैवच तस्मात्कृ कि: वेशरत्तजत्रासो मन्त्रो जागदेवमृत्युंजयस्य ॐ जूं सः हं
सः मां पालय पालय सोहं हंसः जूं ॐ अथ सुग्रीवस्यागमशिरोमणौ तारं मायावाग्भवं मन्मथं च । राम

२२

शान्तिर्भवेन्नामन्यकालेन योगेन कालीपद्मैः कर्त्तव्यो होमस्सम्प्रार्थयेन्नीरमेव सुग्रीवमंत्रः इनुधारः प्रकाशो
ॐ ह्रीं ऐं श्रीं नमः सुग्रीवदेवाय क्रौं ठः ठः ह्रीं ठः स्वाहा इति मयाख्यातास्तेरेशा निश्चयेनैवेममवालकाः द
क्षिणामूर्त्तिरुवाच शृणुध्वमृषयः किंचित्कथाकमत्र क्रियद्वदिह ब्रवीमि भवतां प्रीत्या आज्ञाय यितुमर्हे
थ इति श्रीदक्षिणामूर्त्तिविरचिते उड्डामरकाशीसम्प्रदाये समस्त उमारकाख्याने नाम सप्ततीयः कल्पः ३२
ऋषय ऊचुः महर्षे सर्वतत्त्वज्ञ शास्त्राम्भोनिधिपारग नवग्रहाणां मन्त्रांश्च मन्त्रे तत्त्वं वक्तुमर्हसि ईश्वर उवा
च तस्मिन्काले महर्षीणां यदुक्तं पार्वत्या नुना नवग्रहाणां मंत्राश्च नान्वक्ष्यामि समासतः आदित्येदुज
श्चज्ञाश्च गुरुर्विहृ परमेश्वरि एते पंचमहेशानि पंचैवार्वाणदेवताः भौमार्कि राहुवश्चैव त्रयस्ते मुनी
श्वराः देवस्याघिडपरमौलीचनत्रयसम्भूषिताः केतुश्च परमेशानि भूमेर्देवाः प्रकीर्तिताः एते नवग्रहाः
प्रोक्ताः शम्भुना रुद्रयामले अथातो पंचग्रहमंत्रोद्धारः तत्रादावादित्यस्य विश्वनाथस्मारोद्धारे श
णावे चावरे लक्ष्मीघ्यामबीजं तथैव च बीजं तथाशिरोगेयं ततः पूत्तबमदरेत ग्रहाधिराजाय तत आदि
त्यायतथैवच अन्तेपयस्त्वृ ततयं मनसंपाहारः स्मृतः अथावरवीजोद्धारनामानि अवंरंवमवीजं च स्वं
शक्तिरितिद्वये हरितेहरिणी बीजं हरिद्रावीजमेव च सौ बीजानि निषद्दविष्णुत्रिमाणपराणिव अं

वरवीजेनोद्धृत्यां स्यैः प्रकाशो ॐ ह्सौः श्रीं ग्रां ग्रहाधिराजाय ग्रां दित्याय स्वाहा अथ बुधस्य स्वनेत्रे प्रण
वेचन्द्रयास्ये देवमन्त्राय षडानन: मध्ये चित्रकुनाथाय बुधाय योनेत्य ह्सयं बुधस्य ग्रहनाथस्य स्यमन्त्र
स्त्वर्दशाक्षर: अथ षडाननवीजोद्धारा अम्बिका सर्वस्व षडानन: शरजन्मस्कन्द: कुमारवीजके शा
भव: शालिनीवीजे न्यास षण्मुखवीजके जेवीजानि च समेव मन्त्रनामपराणि च प्रकाशो ॐ ह्रौं ।
क्लीं ह्रै ग्रहनाथाय बुधाय स्वाहा मूले अथ शुक्रस्याग मशिरोमणि प्रणवमर्थवीजं च स्मनवीज
समान्विते शिववीजेन नामध्ये ग्रहेश्वराय वे नमः शुक्रायान्ते समरी चैव वालस्य चतुर्दशाक्षर: प्रका
शो ॐ ऐं जें गीं ग्रहेश्वराय शुक्राय नमः अथ राहुस्याते त्रिपुरातिलके अहं मायाधिसोभाग्यास्मरनम
स्कृते तरंगवेश्म संयोज्य चार्वंगी दिग्वीजके ऊर्ध्वं च षड्विरोवीजे ततः पञ्चवमुद्धरेत् ततो ग्रहाधिपत
ये राहवे तत एव च पुनर्वामिरिवस्यैव यमं लक्ष्मीर्तुनीवजे वामतापंकजे चैव मन्तेयांजे वनोशिवे इत्यु
द्धार: सोऽनिदोष: दक्षिणाम् तिरुवाच तस्याधिगलमुनयः स्वयंयस्य नथीभवेत् ऊरुकोणीसोभाग्य
भ्यामवौरजरेमहत् इतिदोष: इक्ते चस्वहतो सुंदरी सर्वस्व प्रणवं सकलाचैव देवेशिरुक्मिणीत
था ततो वायिवहू इतिदोष: वामकेश्वर: प्रणवं च परालक्ष्मीवविधेयं पियोजयेत् वेद्यमंततः

पञ्चान्तकाधिपतयेततः ततोहृद्दस्तनयेपितततोजीमरतुवीजकं पंचालक्ष्मीनीरजेच्चवामनाष्पंकजेनयुग्मा
श्रुतेनीरसमाख्यातंपंचविंशाक्षरोमनुः प्रकाशे ॐह्रींश्रींक्लींऐंग्लौंगंगणाधिपतयेहस्तिपतयेवीठः श्री
ठः पें ठः स्वाहा मूले अथचैकस्यकालोपदले अतंचहृद्विण्डीचक्रतीवीजसमन्वितं हूटेनशक्तसं।
योज्यस्वत्यानुस्वारसंयुतं नाद्यवीजंततोमध्येचन्द्रायान्तेस्मरीहस्ता आप्ययनाख्यंवीजोद्धारः भैरवतंत्रे
नाख्यवीजंचनटनेनोऽवंतन्त्यवीजकं चंवीजानिचचत्वारिक्रमाण्यपराणिच प्रकाशे ॐश्रींक्लींचें
चन्द्रायनमः मूले ५ एतेवैपंचबाणानांप्रकाराःपंचप्रकीर्तिताः अथचित्रमन्त्रोद्धारः आदौभौमस्य।
शारदाटीकायां चारुणवीजंहृद्विण्डीकृतमिण्डीशर्वरीपतिः वेधावीजंततोमध्येगणाधिपतयेततः
भौमाय्यांतेपयः प्रोक्तोमनुःपंचादशाक्षरः अथवेधावीजोद्धारः वेधावीजंविधिर्ब्रह्मास्वयंभूवीजमेव
च कंवीजान्यपिचत्वारिक्रमाण्यपराणिच प्रकाशेऐंह्रींश्रींह्रंकंयक्षाधिपतयेभौमायस्वाहा मूले
अथशानेश्वरस्यआगमलहर्यां तारंलज्जांश्रियंचैववीजेत्रिशिखरूर्ध्वगंतः ग्रहचक्रवर्तिनेपिशानेश्वरा
यवेततः मदनेवामनाशक्तिरेतेनीरसमुदाहृतं शानेश्वरस्यदेवेशिमनुर्विंशाक्षरःस्मृतः प्रकाशे ॐह्रीं
श्रींग्रहचक्रवर्तिनेशनैश्चरायक्लींऐंसः स्वाहा मूले अथराहोः अस्यामेवप्रणवंसमनायुरमनटयुग्म

मे
३
13

चगर्जिते नतोऽष्टकायाधिरिणे च सहवैरूप्यवाहना लज्जालक्ष्मीतया भीमाद्येनेत्रनम्रदाहते राहोर्विशा
न्तरो वालो यथाभीष्टफलप्रदः इत्युद्धारः अथ गर्जितवीजोद्धारः स्वतंत्रे गर्जितस्वनवीजे च स्तनितर
स्तनेन तया टवीजानि च चत्वारि त्रिमात्रापराणि च प्रकाशे ॐ क्रीं क्रौं हीं ह्रीं टः केतुधारिणे सहवेंद्रं ह्रीं
श्रीं भैं स्वाहा मूले यो भीनैत्रयालो वेदवना भाषिनामया स्वाधिने स्वाधिकोमे त्रालग्रहाणां माये वे क्षिव
प्रघकेतोः नेत्रमस्त्रावलो ग्रहणे समलावहिलतापिङ्गरयिणि केतवे पितनः पश्चात्त्रमाशोकायुयस
या केतोरयं महामन्त्रो दविपंचदशाक्षरः अथ धूष्टिवीजोद्धारः धूष्टिवीजं च काकेवर्णीयलस्ववर्षकः
केवीजानि च चत्वारि त्रिमात्रपराणि च इति मुण्डमालातंत्रे प्रकाशे ॐ ह्रीं केतुरत्नरूपिणे केतवे पेसौः
स्वाहा १५ मूले प्रधानग्रहाणां च मनवो भाषिनामया अथाहं नवदेवेशि वर्णानां विच्चै मनन्तको
शलाकोपका गांथगोप्याऽज्ञोप्यनमंत्रकं येन विज्ञानमात्रेण मांत्रिकः साधको भवेत् इति श्रीदक्षिणा
मूर्तिसंनिविरचिते उड्डामरकोशे सर्वागमसारे नवग्रहमंत्रोद्धारकोशाख्येनामषष्ठनुर्थकल्पः ऋषय ऊ
चुः ब्रह्मर्षे ब्रह्मपुत्र त्वमागमार्णवपारग प्रसन्नोऽसि महाभाग ब्रूमः सत्ययाप्रभो नानाशास्त्राणि
त्वमम्बाभिः श्रुतानि त्वन्मुखात् वर्णानोभ्रान् मिक्षामो मन्त्रकोशानि वेवये दक्षिणामूर्तिरुवाच

राम

३

श्रृणु ध्यानमयः सर्वे मनोंशयेययथाविधि वर्णानां मंत्रकोशे च निःसृते त्रिपुरामयात् श्रीईश्वरउवा
च श्रृणु ध्यानमयः सर्वे मंत्रकोशे सुविस्तरे मनोनिशह्नितयगृदाहिणमानितनापुरा उक्तं च त्रिपुराति
लके ईश्वरउच आत्मबीजमकारे च सेवानेहहीजमेवच मनसे च मनोबीजे पेनामहमिति स्मरते १
अथ परमनन्तं ज्ञेय मकारस्य सुरेश्वरि अः स्वरं स्वमेचरे व्यामवेलवं चेति भाषिते आकारस्यानन्तमन्य
हु नैभैरवतंत्रके आ ईहाबीजेन यथाविसमनत्वात्मवावाहुरि: येवम्मिकारवर्णस्य त्रिमममयरं वदे
त मयाप्रोक्तं सुरेशानि ग्रंथे भैरवतंत्रके २ पुष्टिबीजेन यामेयाथोबीजं च मतिस्तथा पूर्वं तथैव वि
ज्ञेयमीकारस्यानन्तं परं मयाप्रोक्तं सुरेशानि त्रिपुरातिलके शिवे ई पंदबीजो [illegible] बीजेन यानेदा
वामनेत्रबीजं ईके सो यमकारबीजानि [illegible] त्रिमात्रणापराणि च मयाख्यातानि सर्वे [illegible] उ इन्द्रिकायाः सुरेश्व
वी तु रि उ कचबीजेन याबेशोशिरोरुहं च मूर्धजं पदे वमह्टनमन्यहूकारस्य सुरेश्वरि शिरोमणिं मयाप्रोक्तः
ते दर्भाः परमेश्वरि ऊ पेयाबीजं तयापापे किल्बिषं कल्मषेन या किंकरीबीजमेवं च मंगलमनन्तं परं
ऋकारस्य रहस्ये क्लिन्नकल्याः प्रोक्तं मया शिवे ऋ कृपाबीजं दयाबीजं करुणा काथिकेतया ऋकारस्या
नन्तमन्यं भाषितं विश्वयामले ऋ विश्वबीजं दयेनेयेलकारे च नम इति व्यक्तबीजं [illegible] प्रोक्तं

म० २८

मया शिवे लकारस्यानन्तमन्यदुक्तं च रुद्रयामले ॥ ल ॥ गंगाबीजं स्वर्धुनी च नाकवापी च स्वर्नदी क्रोशमन्य
दन्ते च लकारस्य मया ख्याते ग्रंथे च स्वच्छतो देवि मन्त्रागारतन्त्रके ॥ ल ॥ एकदाशीमानं केवलना बीजं तथैव
च वह्नीबीजं च वाराकी चान्यदनन्तमावदेत् ॥ अ ॥ पर्यं च मया ख्याते मकारस्य सर्वेश्वरि ॥ कुलचूडामणौ ग्र
न्थे च चिन्ते मान्यकोनमेः ॥ ए ॥ वाग्भवं मरुद्बीजं च वारुणं च डिकेश्वरः ॥ चन्द्रापि चर्मवसने वामनाच्च तथैव च
चावेगापि तचर्माणमात्राह्लादमाकामय ॥ शङ्कुख्याते मया देवि एकारस्यानन्तपरं त्रिपुरासर्वस्वे ग्रन्थे द
क्षिणकालिनाकृते ॥ ये ॥ भगं च नन्तस्तारं अहंतोमापिञ्जापिकः ज्ञानस्तारवदे देवि शीके नवं च मया ख्याते
क्रियाशिरोमणौ ग्रन्थे चिन्ते पि मया स्वयं ॥ ओ ॥ मोक्षबीजं तथा मन्ति ज्ञाने निर्वाणबीजकं ॥ अगरूपं च मया
ख्याते ग्रन्थे भैरवतन्त्रके ॥ औ ॥ अंबीजं ह्रदबीजं च पादपेथरलोरुहे भरुहे च मया ख्यातं मनन्तमपरं वदेत् त
न्त्रिडसारस्वते ग्रन्थे त्रसणेव प्रकाशिते ॥ अं ॥ नादबीजं मयरं च भाग्यबीजं च भानवे ध्रोवं ख्याते मया देवि
॥ अः ॥ शम्भुस्यानन्तपरं ग्रन्थे त्रिपुरसुन्दर्याः सर्वस्वे विघ्नकुलेभ ॥ अः ॥ ककारे च शिरोबीजं मधोबीजं च वारुणं
वेधोबीजं विधिर्ब्रह्मा स्वयंभूबीजमेव च ककारस्य मया ख्यातमनन्तपरं वदेत् ग्रन्थे क्रियासारहस्ये स्मिन्न
वे तस्वरमेदिनि ॥ क ॥ नभोबीजं पुष्करं च योबीजं च कवालकं ॥ वेष्टश्मवबीजं च ग्रोको त्रिपुरस्यास्वयं अ

राम
२८

गमान्तमेतयोंऽकुलेभायोममापिच ग्व शिववीजेचशेभस्वशर्वः शेकारएवच गकारस्यान्तमन्यञ्जाषि
तेचमयाप्रिये कुलचूडामणौग्रंथेकुलेभैत्रिदिवेपिच ग जिनवीजेषडभिख्येमारजिह्वोज्जमेवच मायान्त
ज्ञोकेवेपुगोनममन्त्रेनपरे घकारस्यमयाख्यातेग्रंथेवैरुद्रयामले व षडाननःशरजन्माहेरुद्रः क्रमा
रवीजके ग्रं भवःशालिनीवीजेमन्त्रतमपरेस्मृते कुब्जिकामतेवेख्यातेमयात्रैलोक्यपूजिते ड-नाद
वीजेचनटनेतोऽवेन्ततवीजके चकारस्यमयाख्यातेग्रंथेभैरवतंत्रके च शनिवीजमर्कजेचपंगुवीजे
तथैवच कौलेचमारवीजेचसन्तिसंदरवीजके छंवीजेचमयाप्रोक्तंग्रंथेकामेश्वरेशिवे छ शनिवीजो
डौ छ पल्लववीजेऊंचचैवडरोजोहज्जमेवच जकारस्यमयाख्यातमन्यत्स्तन्तमावदेत् आगमाले
करणेचैवग्रंथेभैरवनिर्मिते ज इकावीजेसरूकोतालिप्सावीजेचनष्टये फकारस्यमयाख्यातेमन्त्र
तमपरेस्मृते त्रैलोक्याश्रयितेग्रंथेश्रीदविवामकेश्वरे फ यमवीजेकामवीजेकृतान्तमसवर्लिते केना
ग्रामन्तुवीजेचञकारस्यमयास्मृते त्रिपुरार्णवेसग्रंथेविजगाड्डलेभेप्रिये ञ रार्जितेस्वनवीजेचस्तनि
तेरस्मितेनतथा टकारस्यमयाख्यातेस्वतंत्रेदेववंदिते ट पक्षेपंकजपर्याजौनीरजमेवुजेनतथा पंचटका
रवीजानिहृत्रिमाक्षयराणिच मयाख्यातानिदेवेशितेत्रैवामकेश्वरे ट सिद्धकामसरस्वतीवीजेरेण

म १५ 15

कवीजमेवच ग्रंजनीवीजकंव्याख्यातमनन्तमयंस्मृते उकारस्यमयादेविग्रंथेचरुद्रयामले ड वायुवीज
मनलेचसमीरणंमरुतस्तथा समीरचाश्रुगंत्रेयेवातस्य सनवीजकं ठकारस्यमयाव्याख्यातमन्यदन्तमाः
~~त वायुवीजमनलेचसमीरणंमरुतस्तथा समीरचाश्रुगंत्रेयेमनस्य सनवीजकं ठकारस्यमयाव्याख्यातम~~
न्यदन्तमाचक्षते वायुवीजंतोद्दिष्टंचभैरवतन्त्रेपंच आश्रुगावीजंतोएंठवाणवीजमार्गणंचा पत्रिणमाशु
गंतथा णकारस्यान्तमन्यदुक्तंभैरवतन्त्रके रात्रिवीजनमीवीजंनामसीवीजमेवच तयाचत्तणाद
वीजमन्यदन्तमावदेत् उल्किकामर्कवंखेग्रंथेतद्वीजंचमयास्मृते विलवीजंचविनरेसुषिरेनागलोवके
थकारस्यमयाव्याख्यातंतन्त्रेउल्लिकार्णवे थ चक्रिवीजंव्यालवीजंसर्पःकाकोदरोरगौ भोगिवीजंभुजंग
चभुजंगमभितिस्मृते दकारस्यमयाव्याख्यातमनन्तमयवेस्मृते स्वनेत्रेदविद्देवशिदाहिणामर्तिलाकृते द
पुष्पवीजंप्रसूनंचप्रसूतिसुपुत्रास्तथा धकारस्यान्तमन्यत्रिपुरातिलकेस्मृते ध यामवीजमलवणं
सैंधवंसुकरेतथा नःध्वः वाराहमनन्तमन्यन्मयाख्यातेसवेश्वरि गलोकाप्रथितेग्रंथेत्रिपुरायाःशिरो
मणौ न मत्स्यंचमीनवीजंचशफरीवीजमेवच रुषवीजंमयाव्याख्यातंग्रंथेकिंत्राशिरोमणौ प कूर्मवीजं
चवामलेवार्कंटोपिक्रुलीरकं वक्कयमनन्तमन्यन्मयाव्याख्यातंचभामिनि शारदापटलेग्रंथेत्रैलोक्यप्रथि राम

१५

नेशिवे फऊमिबीजसंख्याचैवतंत्रेगाप्तितयेस्मृते अमत्यमपरंज्ञातेमयाख्यातेसरेश्वरि कालिका
सर्वस्वेग्रंथेव्रत्तरात्णेवप्रकाशिते व भद्रिकाभास्वतीभीमाभकारस्यान्तनेयरे नेत्रेवेमुंडमालायाम
याख्यातेसरेश्वरि भ ठूलिवीजेशिलीवीजेमेहकेड्डरेनया वेकीवीजेमयाख्यातममत्यमपरंस्मृते
स्मागमामृतमेजयोपर्वतेस्वरतेदिनि म वायुवीजेवराणावामिवाचालेवेश्यवीजके वीराशाणि
नयावायीमयाख्यातेस्वतंत्रके य अग्नीरेफश्चवह्निस्फूनभगश्वप्रवाहनः रकारस्यमयाख्याते
श्यामातंत्रेसरेश्वरि र नमोवीजेनयाख्यातमोहतिमिरमेवचलकारस्यमयाख्यातेस्वतंत्रेमनि
निर्मिते लवीजेधरणीवीजेलकारेभाषितेमया ल वस्त्रंप्रेमेघेचजीमनमेवुभ्रदवलेतने वका
रस्यमयाख्यातेग्रंथेभैरवतंत्रके व श शंपावीजेनडिबीजेविधकुलद्रुदारतिः ह्लादिनीवीजकेचै
वममन्यमपरंस्मृते मयाख्यातेसरेशानिग्रंथेवरुद्रयामले ष शक्तिशर्मापिविज्ञेयेशारकेतथैव
व सकारस्यमयाख्यातेग्रंथेकिन्नाशिरोमणौ स ऊविवीजेकांतिवीजेशोभाभासुषमातथा आ
कांशंचहकारस्यान्तमन्यमयाकृते सिद्धसारस्वतेग्रंथेनित्यमात्रिकसंज्ञिते ह देववीजेनिर्जरे
चत्रिदशेत्रिदिवेशके सरवीजेचगीर्वाणेलेखममरवीजके ळकारस्यमयाप्रोक्तंकुलचूडामणौ त्रि

म॰
१६
16

ये त्वं वर्णितो देवदेवेशि कोशे श्रोतं त्वया शिवे नाना मंत्रयुते देवि सर्वागमविनिश्चिते ॥ इति श्री दक्षि
णामूर्तिमुनिविरचिते उद्धारकोशे सर्वागमसारे सर्ववर्णकोशाख्याने नाम पंचमः कल्पः ५ ॥ ॐ छाल
गाणां हृदयन्नाम क्लीं श्रीं ह्रीं फ्रीं सौं त्या हृदयन्नाम सर्वेशानि सकलागमनिश्चिते अथ वक्ष्यामि ते देवि त्रि
स्रोभुवनदेवताः दक्षिणामूर्तिना एवं ऋषिणा भाषितः स्वयं भावीनी देवदेवेशि हृदिनी या बगला
मुखी ईश्वरी सा त्वनीया च त्रिस्रोभुवनदेवताः आसामहं ते मंत्राणि वक्ष्यामि शृणु पार्वति यस्य क
स्यनवकं त्र्यंनवकं त्र्यं वरानने नत्वादे भवानीमंत्रोद्धारः मडमालातंत्रे शृणु वर्णैर्वद्धपंचाक्षरयुगम
परापुनः हरिणीहृदये मूर्ध्ने रुरु ठठद्वयसंयुतं प्रकाशं ॐ श्रीं श्रीं ऊँ ऊँ ह्रीं श्रीं श्रीं हुं फट् स्वाहा मूले
अथ बगलामुख्या आगमलहर्यां तारं वेचेवमर्धीजं घोहरं समुदाहृतं मंत्रे च द्विशिरोहते यंततः प
ल्लवमद्वरेन् भगवति बगलामुखि देवि ततः पुनः तथापि सर्वदुष्टानां वाचं मुखं पदं तथा स्तंभ
य हिस्त याजिह्वां कीलय द्विर्बुद्धिं तथा विनाशय द्विवारं च मलिकाबीजकं तथा अस्त्रमंत्रपयोन्ते ये
द्विपंचाशत्तरो मनुः तत्र महीबीजादावडन्तमेव वर्तते महीजं मलिकाबीजं मत्त्वा बीजे प्रधानिका र
मत्त्वा नृतं परन्ते यपर्वते स्वारेनादिनि प्रकाशं ॐ ह्लीं भगवति बगलामुखि देवि सर्वदुष्टानां वाचं

राम
१६

मुखं पदं स्तम्भय २ जिह्वां कीलय २ बुद्धिं विनाशय २ ह्लीं ॐ स्वाहा ॥ मूले ॥ अथैतद्व्याख्या रुद्रयामले ॥ अथातं
नीहूयं देवि ह्लांचयुग्मं तथैव च । प्रणवं वीजं परां यमांत्वर्णां च ततो भियो ॥ इह्लां ह्लीं वज्रदत्तेन लक्ष्मी
लज्जां च पुष्करं नीरयुग्मं रसनेन्द्रजामसंप्रेष्य रुरं वने ॥ इह्लां हव्यादेवदेव्यास्त्र्यक्षरीं वेशान्तरो मनुः ॥ तत्रप्र
णववीजोद्धारः शारदापटले प्रणवं वीजं सानुवीजं शिखरं पुष्करेन्नया । स्त्रौं वीजोद्धारमेतद्धि वान्यदा
न तमावदेत् ॥ प्रकाशं ॐ क्रीं क्रीं हूं हूं स्त्रौं ह्लीं श्रीं ऐं ह्लां दिव्यहल्ल श्रीं ह्लीं स्त्रौं हूं हूं क्रीं क्रीं ॐ फट् स्वाहा
मूले तिस्रपत्नामयाख्यानादेवि भुवनदेवता दक्षिणमूर्तिनाभक्त्या संसारेस्मिन्प्रकाशिता ॥ अथाह
देवदेवेशि खेचर्याख्याविवेमनं । यामाश्रित्य लभेद्योगी खेचरीसिद्धिदायकं ॥ विश्वयामले गीर्वाण
द्वयामेवर्णं चोद्धरेत्सकलो मतः । नमो वीजं ततो दद्यात्मायावीजं ततः परे ॥ ततो दद्यात्कूर्चवीजं कूटेये
परिकीर्तितः ॥ मंत्रतुर्ये शिरोज्ञेये योगी दद्यान्नतो भियां । खेचर्यैव ततो दद्याद्दन्त्यं फष्कमेव च ॥ प्रकाशमे
लहरसौः खेचर्यै नमः ॥ मूले ॥ अथवक्ष्यामि ते देवि ध्याननानागमनिश्चितान् । एतासां देवतानां च यरूपा
णं चापि वंदिते । तथा समस्तमाराणां ध्यानं तत्र विनिश्चितं । तथाभेदविहीनानां स्वरूपावतितत्वतः ॥
इति श्रीदक्षिणामूर्तिमुनिविरचिते उद्धारकोशे त्रिदेवीखेचरीणां काशाख्यानं नाम षष्ठः ॥ ६ ॥ कल्पः अ

याद्रौद्याविद्यानां ध्याने वक्ष्यामि त्वेश्वरम् वागीश्वरं तु त्रीणि त्रिपुरायाः स्तोत्रसि ॐ दिव्याववरं किञ्चिन्न
नेमिरूपि वेदनेत्रां सत्या समकरां हिमसन्निभाभां किञ्चित्सम्मतां परमसुखस्वरूपां रामज्ञानाम्बां गुलेन्दु विश्वनामि
तां त्रिपुरां भजेऽहम् अथ वक्ष्ये श्रियो ध्याने भाषिते रुद्रयामले मुनिसार्थकगीर्वाणविद्यावर्गैः सदर्चिता ।
ॐ लक्ष्मी पद्मासनगतनकटिस्थे श्रीतां सुनेत्रां सचन्द्रामलकरांबुजरुचिपद्मशंकाक्षियाणिं नानाम
तां मणिसुशावकलाभूषितां गौरिदेवाङ्गनिलयलोकत्रितयफलदां तां नमस्ये भक्तिपूर्वं अथ वक्ष्यामि वा
ग्देव्या ध्याने विद्याप्रदे शिवे नवमुक्तावलीग्रथेदुले भक्तिर्दिवे पिव ॐ वाणी पूर्णनिशाकरोज्ज्वल
माविकल्परकुंदप्रभां चतुर्भिः किलमलकां निजकरैः संविभ्रतीमादरात् वाणीमन्त्रगुणाम सुधासकल
शेविद्याचतुर्गलनीदिव्यराभरणैर्विभूषितननेलिहाथि चरठां भजे २ अथ वक्ष्यामि नारायाध्याने भै
रवतंत्रके देव्या भेदविहीनाया मुनिसार्थकरत्नितेत् ॐ देवीपत्रगभूषितां हिमरुचिशीलांशुशोभ।
प्रभा मकारत्नपरीतकेवलयारकांवरविभ्रतीसलासासिंगदायरां सरगणैर्वैकुंठमुख्यैः स्तुतां
नित्यां लोकत्रयैककारणपरां नारायणीं त्रिनेत्रां भजे ॥४॥ अथाहं भववेश्वर्या ध्याने वक्ष्यामि तत्कण सा
धकेष्टप्रदे ग्रंथेनिःसृते रुद्रयामले ॐ उद्यद्भानुसहस्रसन्निभमरवीयीनमलनीपसगांदोर्भिरंकुश

पाशांकुशलसज्जपाणिं संविभ्रतीं सादरे ब्रह्माविष्णुमहेश्वरैंद्रमुनिभिर्नित्यं स्तुतां वंदनैः स्तोत्रार्येभवने
श्वरीं त्रिनयनां हृत्पंकजे हं भजे ५ अथ वक्ष्यामि मातंग्या ध्यानं पर्वतनंदिनि कुंकुमकामसर्वेश्वरी ये मम।
पत्यं तडले भे ॐ चंद्रार्धांकितशेखरां त्रिनयनां कोटींदुसूर्यप्रभां नानारत्नसहस्रवद्धरशनां प्रेतास
नेसंस्थितां शंखं तोमरपद्मिसाब्जयुगलान्दोर्भिर्वहंतीं सदा ध्यायेद्हृदये सदा भगवतीं मातंगिनीं
तारिणीं ६ अथ वक्ष्ये महेशानि शारिकाध्यानमुत्तमं आगमान्नतमेजपोनिः स्वतंत्रेमंजनैः ॐ
श्रीं शंखचक्रमुसलांबुजयुग्मपद्मां नागेंद्रहारवलयांकितकंठमालां सिंहस्थ ऊँ ऊँ मसहस्रमरीचि
दीप्तिं श्रीशारिकां त्रिनयनां हृदये स्मरामि ७ अथ वक्ष्यामि देवेशि राज्ञीध्यानमनुत्तमं वामकेश्व
रतंत्रोक्तं पर्वतेश्वरनंदिनि ॐ यो लांग्रवालार्ककृशानुनेत्रां चतुर्भुजां मेणखगाप्तसनस्थां शंखांकुश
लाभियवां महेशीं राज्ञीं भजेऽहं वरकिन्नादिरूपां ॥८॥ अथ वक्ष्यामि भेडाया ध्यानं सिद्धिफलप्रदं निः
रतानागमयोनमया विरचितं स्वयं ॐ ऊय ह्रीं तास्वराष्टिमकृ तिवयसं सद्भीफुल्लपद्मोपविष्टां वीणा
नागेंद्रशंखायुधपरमस्पृथवेदोर्भि वीरै स्वकर्भिः मुक्ताहारैर्नानामणियुतहृदयां सिंदुपात्रंवहंतीं।
वंदे भेडां भवानीं प्रहसितवदनां साधकेष्टप्रदात्रीं ९ अथ वक्ष्यामि देवेशि ज्वालामुख्याऽनुत्तमं ध्या

नेमयाविरचिते ग्रंथे ज्वालाग्निर्नाम एणे ॐ ज्वालापरीताखिलसर्वरूपां तांम्रोरुजंघांखांगदाधरांच सिं-
म॰ हासने स्थापितया दयुग्मां ज्वालामुखीं मद्धृदये स्मरामि २ ॥ अथाहं भद्रकाल्याश्च ध्यानं वक्ष्यामि निः ।
२८ सृते स्वयं मयाविरचिते ग्रंथे वामकेश्वरे ॐ मुंडविस्फारकरांवरकमलतलेधारयंतीं दृशंतीना
18 रूढां मावंदनीं स्फुलजनचयं भवत्यंतीं सदेव रूपाम्बाविलेतिरीशामशिकुलमथने दोर्भिर्वीठेधृ ।
तां सिध्याये हृद्भद्रकालीं नवजलविषदाभ्रां तमथ्यासनस्थां १ तुरीयं ध्यानं महद्वक्ष्ये निःसृतं मागमा
सृते अस्मिंश्चराचरेभ्याने ग्रन्तणेवप्रकाशिते ॐ नानानारुन्तुलिवरुवेद्रुद्राकलांमौलौ जलमिन्दुंते
पाशांभोजयथांद्दिमांश्च धवलां दोर्भ्यां द्विबाहुं शिवां सर्वैश्वर्यविलोचनांस्मितमुखीं श्वेतांसने संस्थि-
तां ब्रह्मविष्णुमहेश्वरैश्च नमितां देवीं भजे रुद्राणीं ३ अथाहं छिन्नमस्ताया ध्यानं वक्ष्यामि निःसृतं स्व-
कृते त्रिपुरायाश्च ग्रंथे देविशिरोमणौ ॐ पण्णाकांशुपरीतभालफलकां बालार्ककोटिप्रभां स्वा-
लाबद्धमहार्णवं त्रिनयनां कंदर्पदर्पोज्ज्वलां स्फुलास्यं ऊशणाग्रावणमस्तकाम्भोजभयान्विभ्रतीं
भक्तेष्टां छिन्नमस्तिकां भगवतीं ध्यायेहृदब्जे सदा ४ अथ दक्षिणकालिकायाश्च ध्यानं वक्ष्यामि निः
सृते ग्रंथे कालीरहस्ये स्मिन् पर्वते स्वानंदिनि ॐ ब्रह्मविष्णुशिवास्थिमुंडरशनां नानाहलरक्ताधरां । राम
२८

वर्षाभेव निभां त्रिशूलमुसलौ पाशमिषायांकुशान् शंखमाद्धियुगं धृतो दशभुजा प्रेतासने संस्थि
ता देवी दक्षिणकालिका भगवती रक्ताऽवरीताम्मरे ४ अथ वक्ष्यामि श्यामाया ध्यानं पर्वतनंदिनि श्या
मा नेत्र मया ख्यानं सर्वलोकमनोहरं ॐ त्रैलोक्याभ्यर्जितपदांबुजरुहद्वयां तां क्रमांबुभृन्महश्यारूपा मा
यरां त्रिनेत्रां स्फुलासिशंखमहलीस्वभुजैर्वहन्तीं श्यामां भजे शवशरीरकृतासनस्थां ५ अथाहं
कालरात्र्यास्ते ध्यानं वक्ष्यामि निःसृतं मयाविरचितं ग्रंथे तंत्रे वैवामकेश्वरे ॐ स्फुला कृपाणांकुश
पद्महस्तां चतुर्भुजां धूम्रनिभां त्रिनेत्रां सिंहासनस्थां धृतपीतवस्त्रां ध्याये महेशीं हृदि कालरात्रीं ६
नानाभरणसंयुक्ते देवि वक्ष्यामि त्वं शृणु श्रीवज्रयोगिनीध्यानं निःसृतं कुलिकार्णवे ॐ इंद्राग्निसू
र्यनयनां पाशांकुशाद्या तालाग्निरां द्विभुजां सिंहमध्यस्थां भजे हृद्वज्रयोगिनीं ।७। अथ वक्ष्यामि वारा
ह्या ध्यानं तंत्रविनिश्चितं यथाभीष्टप्रदं देवि कुलचूडामणौ प्रिये ॐ वरार्धवक्त्रां हिमभुजां भुजाभ्यां स
लांकुशौ धारयन्तीं शवस्थां हंतीं सर्वाग्निचक्रीकृतनतदृष्टिपातां ध्याये हृदब्जे विमलां वराहीं ॥८। अथ वक्ष्या
मि देवेशि मातंगीध्यानमुत्तमं मातंगापटलग्रंथे रचितं यन्मया स्वयं ॐ षड्जाभिनयनां स्मिताननां
नां कुंडल्ये नलिनया दयेकजां पर्वतेन्मितवतीं पतत्स्फलाधारहां भगवतीं हृदि ध्याये ९ अथ वक्ष्या

सिद्देवेशि त्वं शृणु ध्यानमनन्तमे कामेश्वर्यास्त्रिपुरायाः सर्वे स्वे नेत्रकोऽनमे ॐ त्रिलोचनांतसूर्य्यसहस्र
शोभां सिंहासनस्थां द्विभुजां प्रणतामि पीतांबरां विलसमदृशसद्ध्या कामेश्वरीं तां हृदये स्मरामि १ अ-
थ वक्ष्यामि गौर्या ध्यानं भैरवनन्दक अथेमयाविरचिते पर्वते स्मरने दिनि ॐ गौरांगीं धृतपंकजां
त्रिनयनां श्वेतांबरां सिंहगां चंद्रार्द्धाभितशेखरां स्मितमुखीं दोर्भ्यां वहन्तीं गदां । विघ्नेशादिसुतयान्वि-
तां भुवि दृशोः संपूजितां श्रीसुत्यां गौरीं मानसपंकजे भगवतीं भक्तेष्टदां नौमि भजे ११ अथाहं मङ्गलाया
ध्यानं वक्ष्यामि तं शृणु निःसृतं भैरवतन्त्रे मयादेवि प्रकाशिते ॐ चंद्रार्द्धमौलिं द्विभुजां त्रिनेत्रां स्मला
क्षमाले द्विभुजे वहन्तीं पद्मासनस्थां भजगोपवीतां तां मङ्गलां हृदये स्मरामि १२ कुलवागीश्वरी
ध्याने वक्ष्यामि त्वं शृणु प्रिये आगमाम्नातमें जयोड्डलीभायां मममापिव ॐ त्रिस्कलासितपरादोर्भ्यां रक्ता
स्या वह्निसन्निभां अर्कां सिंहासनगतां कुलवागीश्वरीं भजे १३ अथ वक्ष्ये गणेशस्य ध्यानं गीर्वाणार्चि-
तं ते आगमार्णवपीठस्थे ड्डलीमे भुवनेविके ॐ द्विनवदशवर्णाभूषितं मूसलांभोजयरमस्यपीनं।
द्विमृगाधिपगामिनं त्रिनेत्रं शिवपुत्रं द्विरदाननं भजेहं १४ अथ ध्यानं कुमारस्य वक्ष्यामि शृणु पार्व-
ति निःसृतमागमयोनेमयाविरचितं शिवे ॐ द्विमाद्रिस्थितं द्विभुजं भजेगोः परीनगात्रं शिखिविष्टि

रक्षेय नगेंद्रकान्याप्रियपुत्रमात्मेहृदि स्मरे भीष्टप्रदं कुमारं १५ हृदयस्थ वीरेश्वरं ध्यानेन नवकुलरू-
लात् यथाभीष्टमदं लक्ष्मणमुद्गामरविनिष्ठिते ॐ सहस्रभुजमेडलीजितनमो वरेशाधिपेहृदिमांस्मम
दृष्टानन प्रतसहस्रघनल्पणीरके शिलाबरथरेमदानुरागवाजमध्यमस्थिते स्मरामि भुवनाधिपेहृदिल
वीर्यार्जुने १६ अथ वक्ष्यामि देवेशि ध्यानं तस्य विनिःसृतं मन्युजयस्य देवस्य अग्रे पेकुल्लाशिरोमणे
ॐ वेदोस्मासितनुस्पर्थेनेस्तरपतिपीस्पषपात्रे वहन्तलाङ्गूलनसयाग्रकोटिविमलेहस्यस्यपेवेकरहस्रयो
ग्रीडविलोचनेकरनलेपाशालमत्राऊग्राम्भोजानिभ्रूनमत्यपशुपतिमन्युजयंतेस्मरे १७ सु
ग्रीवस्याथ वक्ष्ये हृद्ध्यानं पर्वतनंदिनि कुलचूडामणौ ग्रथनिर्मितेमेचस्मारे ॐ बालेघाडशाहायने
कपिपतिवह्निप्रभाभास्वरे दोर्भिर्द्वलगदायनस्थवचयन्तं विभ्रते सादरान् वेदे देवस्यरूपिणेर
घुपतिचारायपतेमुदाध्यायेहृभगवंतमर्कतनयं सुग्रीवदेवं हृदि ॐ रामेश्वमित्रे जगदेकवीरं स्रवंग
राजेंद्रहृलनमणमे स्मेमहृत्सुग्रामममचिन्त्यमायेहृदि स्मरेहं हनुमंतमीड्ये १९ अथ नैर्ऋतस्याहं ध्या
नं वक्ष्यामि पार्वति निःसृतं भैरवेन तेत्रे यथाभीष्टफलप्रदं ॐ कपालहस्ते भुजगोपवीते कृष्णच्छवि
दंडधरे त्रिनेत्रे अचिन्त्यमायेमधुपानमत्ते हृदि स्मरे भैरवमिष्टदं ते २० अथ वक्ष्यामि सोमस्य ध्या
४ अथाहं ते हनुमतो ध्यानं वक्ष्यामि निःसृतं कु [illegible]

नैर्भैरवतेजैः केयूराभीष्टप्रदं सव्यसव्यगामरत्नमस्तके सोमाम्भोजे दलगते द्विबाहुं शोभितं कुरङ्गं यस्मिणा
म॰ शुक्लं दयानिधिमन्त्रगणाभूषितं नागेन्द्रवृषभसमारूढमानसपङ्कजे हृ बु अथ प्रवक्ष्यामि सूर्यस्य ध्यानं नेत्रविनि
र॰ श्रिते त्रिपुरासर्वस्वेशं चैव दक्षिणाग्निनाकृते ॐ प्रवालदेवं विषदमदृश्यमरीचिभिः शोभितमभ
२० मिदं शं सप्ताश्वगामरूढं जलजमालाढ्यं देवं भजे हृत्सिद्धिं हृदब्जे स. अथ प्रवक्ष्यामि शुक्रस्य ध्यानं नेत्र
विनिश्रिते कुब्जिकासर्वस्वेशं चैव प्रसन्नं एवं शशिकाशिते ॐ सेतनमकाञ्चननिभं द्विभुजं दयालुं पीतानंवरे
भूतनमरोरुहं स्थले क्रौं चासनेचसुरसेवितपादपद्मं शुक्रं स्मरे द्विनयने हृदि पङ्कजे हृ श्र अथ प्रव
क्ष्यामि जीवस्य श्रृणु पार्वति तत्त्वतः ध्यानैर्भैरवनेत्रान्ते सकलार्थप्रदं नृणां ॐ तेजोमयं शक्तित्रि
शूलहस्तं सुरेन्द्रज्येष्ठं स्तुतपादपङ्कजे मेधानिधिं मत्स्यगतं द्विबाहुं गुरुं स्मरे मानसपङ्कजे हृ जी अ
थ प्रवक्ष्यामि चन्द्रस्य ध्यानं नेत्रे विश्रुणु प्रिये नित्यं सततमागमयोगेन नाना ध्यानसमन्वितौ ॐ शङ्खप्रभमे
णप्रियं शशाङ्कं मीशानमौलिस्थितमीड्यरूपं तमोपतिं नीरजयुग्महस्तं ध्यायेहृदब्जे शशिनं ग्रहे
शं चं अथ प्रवक्ष्यामि भौमस्य ध्यानं नेत्रविनिश्रिते श्यामामालिनमञ्जयाश्रृणुष्वैकमनाः प्रिये ॐ प्र
तप्तगाङ्गेयनिभं ग्रहेशं सिंहासनस्थं कमलासिहस्तं सुरासुरैः पूजितपादपद्मं भौमं दयालुं हृदये राम
१॰

स्मरामि ३ अथ वक्ष्ये शर्वाण्या ध्यानं यथाभीष्टफलप्रदं निःसृतं च महेशात्तु श्रीमदागमसागरात् ॐ
नीलाञ्जनाभं मिहिरेन्दुनेत्रं महेष्वासशराङ्कुशपाणिं सरोरुहराजितभयदं द्विबाहुं स्मरेच्छर्वाणिमानम
पंकजेहं ४ अथाहं सैंहिकेयस्य ध्यानं वक्ष्यामि लक्षणं निःसृतं फलदं नृणां तन्त्रे वै वामकेश्वरे
ॐ श्रीतांशुमित्रान्तकमीशमनुरूपं वोरेच वैडूर्यनिभं द्विबाहुं त्रैलोक्यरक्षाप्रदमिष्टदं च राहुं ग्रहेन्द्रं हृद
ये भजेहं ५ अथ वक्ष्यामि केतोश्च ध्यानमागमनिश्चितं निःसृतमागमयोगतन्त्रे च वै मन्त्रसागरे
ॐ लांगूलयुक्तं भयदं जनानां कृष्णाम्बुभृत्संनिभमेकवीरं कृष्णाम्बरं शक्तित्रिशूलहस्तं केतुं भजे
मानसपंकजेहं ६ अथ वक्ष्यामि देवेशि भावनीध्यानमन्त्रमं उत्तमं यामलेणाग्रन्थे निःसृतं भव
नेश्वरि ॐ श्रीविष्णोर्लक्ष्म्याणा विटवाणान्वयनुः स्थूलकतजैनीदयानां भयदामक्षिषाणमोताम
ध्यानवद्रुवामहर्शी भजे भवानी ॥ अथाहं बगलामुख्या ध्यानं वक्ष्यामि निःसृतं आगमाम्बुज
योगसरात्तरनमस्कृते ॐ नानावर्णनिबद्धवस्त्रमकुटां पीताम्बरां भास्वदाभरणांशुप्रशोभाकरशिमु
नयनां सिंहासनस्थां शिवां सच्चिदीयसि भामहाकमणिभिरुज्ज्वलितां गीसदा देवी श्री बगलामुखी
हृदि भजे भक्तेष्टदां मुक्तिदां अथ वक्ष्ये सरण्याः षिल्वमित्रादीध्यानमन्त्रमं निःसृतं जगदीशानिग्रन्थे च

म°
२१
२)

रुद्रयामले ॐ मालाख्यं कुशाय मयुगमकाय रोमा हृस्वने ॐ शिवां मनेरावनद्दगो शशिमखीत्रैलो
क्याद्भावरो दोर्भिर्गानंदनंसकुटं भुजनिभां ब्रह्मादिदेवैः स्तुतां भिम्प्रां ह्रीं जनमालवं हृदि भजे कारु
ण्यरूपांपरां स्पष्टवदेयमद्देशानि खेचरी ध्यानमुत्तमम् यां ध्यात्वा खेचरी योगी जीवन्मुक्तो भवे
त्कलौ ग्रंथे भैरवतंत्राख्ये निःस्नेत्रिदशार्चिते ॐ विनिद्रकमलोत्पलेमुनिभिः सेविता हृदया
स्मितास्मितकराननां सितनवरोज्वलच्छेखरां खींदुशिविलोचनां सभयपुस्तकौ विभ्रतीं स्मरा
मि हृदि खेचरीं भुवनमानसे सिद्धिदां एतासां देवदेवेशि मंत्रध्यानं च यः स्मरेत् यस्य कस्य न दातव्य
ग्रंथमज्ञारकोशकं अथषडक्षुः पव्यः सप्तपुत्रस्य सकलागमपारगा जयत्वं स्वर्गहनुमानाप
यितुमर्हसि श्रीदक्षिणामूर्तिरुवाच गच्छध्वमनयः सर्वेत्वमथ्यकृपयामम इत्युक्ता मुनयो जग्मुः
स्वर्गहनुमत्रलालसाः श्रीईश्वरउवाच दक्षिणामूर्तिना तेन दृष्टा तेनात्मनोरमान् कलमज्ञारको
शाख्यं ग्रंथे गोप्यतमे कुरु श्रीदेव्युवाच क्रीनाम्नि भवता नेन ग्रंथेनाहं सरेश्वर इत्युक्ता समहा
कुंजे कैलासाहे स्वजगमत इमोतां विकादेवी देवस्वच्छंदशावरः इतिश्रीदक्षिणामूर्ति मुनिवि
रचिते उज्जारकोशे सकलागमसारे षोडशदेवीमंत्रकमारत्नवग्रहसमष्टिर्वाचनम्देवीकोशाध्या गम
११

नन्निर्णयोनामसप्तमःकल्पः ७ समाप्तोयमन्त्रकोशोसाधकानांजयावहः ॥॥ राम । संवत्
१८ ७६ लिखितं पंडित काश्मीरी गोवर्द्धन भावति दशम्या परतः एकादश्याम्

२२

22

22